

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2016|084 VAN 15 SEPTEMBER 2016

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS ARCHEOLOGISCHE SITE VAN DE SITE CELTIC FIELD COMPLEX VAN HET KOLISBOS IN NEERPELT, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 26 JULI 2016

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 15 september 2016 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 26 juli 2016 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als archeologische site van de site Celtic Field complex van het Kolisbos in Neerpelt. De commissie vindt het positief dat een uitgebreid dossier voor advies werd voorgelegd. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministeriële besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het beschermingsvoorstel.
2. De archeologische site bevindt zich op enkele kilometers van het centrum van Sint-Huibrechts-Lille in Neerpelt en strekt zich uit doorheen een bosgebied. Het complex bevat sporen van een systeem van akkerbouw dat in gebruik was van de late bronstijd tot in de Romeinse periode - de zogenaamde 'Celtic Fields'. De eerste sporen van deze Celtic Fields rondom het Kolisbos werden in de jaren 1980 teruggevonden. In het Kolisbos zelf werd het voornaamste opgravingsonderzoek uitgevoerd door de Heemkring van Sint-Huibrechts-Lille tussen 1984 en 2007. Later werd het onderzoek naar Celtic Fields in het Kolisbos verder onderbouwd op basis van het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen. De KULeuven voerde tot slot in opdracht van het agentschap Onroerend Erfgoed een uitgebreide evaluatieopdracht uit voor het gebied.

Het betreft een zeer groot aaneengesloten archeologisch complex van ca. 200ha dat bewaard wordt in een gaaf en uitgestrekt landschap. Het historisch stabiel landgebruik heeft gezorgd voor een relatief goede bewaring van het microreliëf en de bewaring van de structuur van het Celtic Field complex.

3. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de bescherming als archeologische site van de site Celtic Field complex van het Kolisbos in Neerpelt vast en verwijst naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd.

De selectie en afbakening van de voorgestelde zone voor bescherming is goed onderbouwd. De commissie ondersteunt aldus artikel 1 van het ministerieel besluit.

4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de archeologische waarde die de bescherming als archeologische site verantwoordt en beschrijft de aanwezige erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. De commissie ondersteunt artikel 2 van het ministerieel besluit.
5. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. In functie van de beheersdoelstellingen wordt de afgebakende site van het Kolisbos opgedeeld in twee deelzones: enerzijds percelen met in de topografie bewaarde Celtic Field structuren en anderzijds percelen waar dit niet het geval is. Daar waar de structuur zichtbaar is in de topografie wordt behoud van het microreliëf vooropgesteld. Het behoud van naaldbos op deze percelen garandeert het behoud van de topografie.

De commissie vindt het positief dat een differentiatie wordt aangebracht tussen de verschillende percelen.

6. Artikel 4 van het ministeriële besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van de te beschermen archeologische site. De commissie merkt op dat het afdwingen van het verbod op metaaldetectie in punt 5° ten laste komt van de zakelijkrechthouder. Dit lijkt niet logisch. De commissie vraagt de metaaldetectie op te nemen als een toelatingsplichtige handeling zodat de toelatingsplicht automatisch op derden van toepassing wordt.

7. Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De commissie vindt het positief dat de toelatingsplicht van toepassing is binnen de gehele archeologische zone. Dankzij de differentiatie die wordt aangebracht in de beheersdoelstellingen, kunnen de toelatingsplichtige handelingen gericht en efficiënt worden afgewogen en beoordeeld.

Art. 5, 10° stelt dat een toelating moet worden gevraagd voor het eerste diepploegen van akkerland. De commissie vraagt dit nader te omschrijven en toe te voegen: *'het diepploegen, diepwoelen en doespitten van akkerland dieper dan 50cm.'*

8. Tot slot formuleert de commissie opmerking(en) bij het inhoudelijke dossier:

- De nadruk van de bescherming ligt op het Celtic Field Complex. Dit wordt goed onderbouwd en geïllustreerd. Er wordt echter ook gewezen op het belang van de aanwezigheid van een grafheuvel uit de ijzertijd en van een vindplaats uit de Romeinse tijd. De locatie van beide vindplaatsen is echter moeilijk te situeren op de kaarten. Ze worden in de tekst gesitueerd ten opzichte van de Kolisloop, maar ook die is niet aangeduid op de kaarten. De commissie vraagt een duidelijk overzichtsplan op te nemen waarop de verschillende vindplaatsen duidelijk worden gesitueerd.

- Daarbij aansluitend vraagt de commissie de kaarten in het inhoudelijk dossier en in de fotoregistratie minstens te voorzien van een noordpijl en coördinaten.

9. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies voor de voorlopige bescherming als archeologische site van de site Celtic Field complex van het Kolisbos in Neerpelt. De commissie vraagt:

- Het verbod op metaaldetectie te schrappen in artikel 4 en op te nemen als toelatingsplichtige handeling in artikel 5 (par. 6);
- De toelatingsplicht in art. 5, 10° nader te omschrijven (par. 7)
- Een overzichtskaart toe te voegen aan het inhoudelijk dossier met aanduiding van de diverse vindplaatsen (par. 8);
- Kaarten te voorzien van een noordpijl en coördinaten (par. 8).

Namens de Vlaamse Commissie voor Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter